

Tekenen in de Tijd 160

14-20 augustus 2022

Erik Borgman is met de familie een weekje op vakantie. In de relatieve koelte van het bos denkt hij na over klimaatverandering en Jezus' uitspraak dat Hij vuur op aarde is komen brengen. Is er verband tussen het vuur van de bosbranden in Amerika en Australië en het vuur van de Geest?

We zijn met dochters en kleinzoons een weekje in Bergen aan Zee. Ik vind het strand te heet en bij zomerweer eigenlijk vooral te licht – de zon in de lucht, de weerkaatsing op het zand en het water – maar ons huisje is gelukkig in het bos. Ik zit in de schaduw en terwijl ik uitkijk op de struiken en bomen, lees ik het evangelie van deze zondag: 'Vuur ben ik op aarde komen brengen', zegt Jezus, 'en wat zou ik graag willen dat het al brandde' (Lucas 12,49). Ik denk plotseling aan de bosbranden die vooral in Australië en de Verenigde Staten woeden en ik stel mij voor dat Jezus de Heilige Geest ziet als een vergelijkbaar vuur, even onblusbaar maar niet vernietigend. Veeleer het beschadigende herstellend en bijdragend aan de nieuwe hemel en de nieuwe aarde waar gerechtigheid woont – en waar de bomen en de planten niet verdrogen, zodat bij een enkel onweer honderden hectaren bos in vlammen opgaan, duizenden dieren verbranden en mensen uit hun huizen worden verdreven.

We weten inmiddels uit ervaring dat zo'n inzet voor het voltooien van Gods schepping volgens Gods bedoeling, bouwend op onderlinge liefde en niet op onderlinge tegenstellingen, geen vrede brengt, zoals Jezus in het evangelie waarschuwt, maar strijd en verdeeldheid. Uit Amerika hoor ik inderdaad verhalen van vaders en zoons die op dit en andere punten elkaars tegenstander zijn, moeders en dochters, schoonouders en aangetrouwde kinderen (vgl. vers 53). Bij ons lijkt het iets minder erg, maar het valt moeilijk vol te houden dat wij in Nederland beseffen dat we samen aan hetzelfde doel werken en iedereen gevraagd wordt daar vanuit haar of zijn eigen perspectief en expertise bij te dragen.

Dat zou je moedeloos kunnen maken, zoals het de profeet Jeremia af ten toe moedeloos maakte. Het was zijn opdracht te waarschuwen voor naderend onheil – in zijn geval was dat bezetting van het land en ballingschap van de leiders – maar niemand wilde het horen. Ze noemden hem spottend 'ontzetting overal' (Jeremia 20,10), en hij heeft regelmatig op het punt gestaan het bijltje erbij neer te gooien. In de eerste lezing van vandaag lezen wij hoe hij ternauwernood aan de dood ontsnapt, omdat zijn boodschap het moreel van de soldaten zou aantasten (Jeremia 38,4). De gedachte dat het beter is de waarheid maar te verzwijgen, zogenaamd om de mensen de moed niet te laten verliezen maar vooral om het gezag van de zittende leiders niet te ondergraven, is blijkbaar al millennia oud. Maar, zo getuigt Jeremia, telkens als ik denk dat ik niets meer van dat woord van God wil weten, 'dan laat er een vuur op in mijn hart, het brandt in mijn gebeente. Ik doe alle moeite het in bedwang te houden, maar het lukt mij niet' (Jeremia 20,9).

Dit is het vuur waar Jezus op doelt, het onweerstaanbare vuur van Gods passie die een mens in dienst neemt. De vraag is uiteindelijk of wij dit vuur ons in dienst laten nemen. Met een wolk van getuigen als Jeremia en de andere profeten om ons heen, stelt de Hebreënbrief, moeten wij ons door niets laten tegenhouden (Hebreëën 12,1). We moeten breken met verkeerde gewoonten die de zorg van alles voor alles niet bevorderen of zelfs actief verstoren. We kunnen dat ook, zegt de

schrijver, dankzij Jezus Christus, 'de leidsman en voltooiër van ons geloof' (vers 2). Jezus is zowel ons voorbeeld als ons doel: wij zijn geroepen om door hem na te volgen (leidsman) in voortdurende levende verbinding met God te leven zoals Hij dat al doet (voltooiër) en dat vuur waar Jezus het in het Lucasevangelie over heeft en dat Jeremia verteert, ons spreken en handelen te laten bepalen.

Zoals de apostel Paulus schrijft: niet ik leef, maar Christus leeft in mij' (Galaten 2,20). Voor onszelf hoeven we dus niet langer te zorgen. We hoeven slechts te doen wat de stem van Gods liefde, die in Jezus Christus vlees werd, ons zegt.

Afgelopen donderdag pleitte ik er in het Theologisch Elftal van *Trouw* voor dat waar het politieke leiders maar niet lukt, kerkelijke leiders zouden kunnen proberen de verbinding tussen boeren en de overheid te herstellen. Bisschop Gerard de Korte van Den Bosch heeft in een artikel in de Brabantse pers, dat hier te vinden is <https://www.bisdomdenbosch.nl/boer-en-schepping/>, de noodzaak uitgedrukt om de twee aspecten van de zorg voor onze aarde als gemeenschappelijk huis, namelijk de zorgvuldige omgang met niet-menselijke schepselen en de zorgvuldige omgang met mensen en hun manier van leven, niet tegen elkaar uit te spelen. Paus Franciscus heeft in zijn encycliek *Laudato si'* onderstreept dat ze bij elkaar horen. In zijn encycliek *Fratelli tutti* spoort hij christenen aan om als eerste maatschappelijke kloven over te steken, vanuit de wetenschap dat zich aan de overzijde van elke kloof ook kinderen van God bevinden.

Vuur is Jezus op aarde komen brengen, maar het lijkt vaak op te laaien in onderlinge botsingen en conflicten, waarbij elke partij zich ingraaft in zijn eigen gelijk. Zien wij zelf het vuur in anderen wel? En zien wij het als waardevol, als uiteindelijk hetzelfde vuur dat in ons brandt als wij verlangen naar goed leven voor onszelf en onze kinderen? Het antwoord op deze vragen is een indicatie of wij werkelijk bezig zijn ons te laten bekeren door de klimaatsverandering en de gevolgen ervan, of dat we simpelweg een beetje slimmer willen zijn in het uitvoeren van vooral onze eigen plannen, gericht op onze eigen welvaart. In dat laatste geval zullen eerlijke journalisten ondanks zichzelf steeds meer gaan lijken op Jeremia en steeds opnieuw uitroepen: 'Ontzetting overal'. Omdat het vuur in hun binnenste onblusbaar is en steeds opnieuw opblaait. Goddank.

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus